

Program poradenských služeb

Škola: **Střední škola hotelnictví, gastronomie a služeb SČMSD Šilheřovice, s.r.o.**

Telefon: 595054106

Webové stránky školy: www.hssilherovice.cz

Ředitelka školy: Ing. Diana Volejníčková
volejnickova@hssilherovice.cz

Zástupce ředitelky: Ing. Dagmar Tomanová (teoretické vyučování)
tomanova@hssilherovice.cz

Výchovný poradce: Mgr. Marcela Niedermeierová
niedermeierova@hssilherovice.cz

Metodik prevence: Mgr. Lucie Škapová
skapova@hssilherovice.cz

Kariérový poradce: Mgr. Daniele Havránková
havrankova@hssilherovice.cz

Třídní učitelé a ostatní vyučující

Škola zpracovává a uskutečňuje program poradenských služeb ve škole, který zahrnuje popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků uvedených v odstavci 1, preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.

Vyhláška 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb, § 7

Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené zejména na:

- a) poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- b) sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření
- c) prevenci školní neúspěšnosti

- d) kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění
- e) podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami
- f) podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných
- g) průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení
- h) včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
- i) předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace
- j) průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou
- k) metodickou podporu učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti škol
- l) spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci
- m) spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními

Ve škole je zřízeno školní poradenské pracoviště ve složení:

Výchovný poradce: Mgr. Marcela Niedermeierová, zodpovídá za oblast poradenských služeb a) - f)

Školní metodik prevence: Mgr. Lucie Škapová, zodpovídá za oblast poradenských služeb g) - k)

Kariérový poradce: Mgr. Daniela Havránková – zodpovídá za oblast poradenských služeb d)

Spolupráci se zákonnými zástupci a školským poradenským pracovištěm koordinuje vedení školy - ředitelka školy, popř. zástupkyně ředitelky pro teoretické vyučování.

Obsah programu poradenských služeb:

Příloha č.1 Minimální preventivní program školy

Příloha č.2 Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Příloha č.3 Strategie předcházení šikany a dalším projevům rizikového chování

Příloha č. 1

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ ROK 2025/2026

Minimální preventivní program je zpracován v souladu s aktuální legislativou a metodickými pokyny a doporučeními

Základní údaje o škole

Název školy	Střední škola hotelnictví, gastronomie a služeb SČMSD Šilheřovice, s.r.o.
Adresa školy	Dolní 356, 747 15 Šilheřovice
Vedení školy	Ředitelka školy Ing. Diana Volejníčková
Kontakt	tel.: 595 054 106, fax: 595 054 111 email: sekretariat@hssilherovice.cz

Studium na škole

Střední škola Šilheřovice se nachází v malé obci na Opavsku. Jedná se o odbornou školu, která má více jak 50 letou tradici. Žáci naší školy pochází především z města Ostravy a jeho přilehlých částí a také z obcí na Opavsku. Nepatrná část žáků je také ze vzdálených lokalit, tito žáci jsou pak ubytováni na domově mládeže.

V současné době má střední škola 18 tříd a celkem 386 žáků. Škola žákům nabízí 4 leté studijní obory zakončené maturitní zkouškou, 3 leté učební obory zakončené výučním listem a nástavbové studium.

Budova a areál školy

Areál školy tvoří poměrně velký komplex tří budov, a to budovy A, B a C, přičemž budova C je spojovacím koridorem mezi budovou A a B. Budova A je čtyřpodlažní se suterénem. Ve 2. - 4. nadzemním podlaží se nacházejí především standardní učebny a kabinety učitelů, ale také 2 odborné učebny, a to učebna pro výuku cizích jazyků (3. podlaží) a učebna IT (2. podlaží). V 1. nadzemním podlaží se nacházejí kanceláře, sborovna, relaxační zóna pro žáky a 1 odborná učebna pro výuku TOS. V suterénu této budovy jsou umístěny šatní skříňky žáků, vchod pro žáky a zaměstnance, technické místnosti.

Budova B je rovněž čtyřpodlažní, v 1. poschodí se nachází odborné učebny, a to: gastrostudio a učebny pro výuku oboru Cukrář. Rovněž se zde nachází školní bufet a šatny pro žáky vykonávající odborný výcvik v prostorách školy. V 2. poschodí jsou umístěny standardní učebny, kabinety učitelů, ale také odborná učebna IT, která slouží i pro výuku cizích jazyků a chemická laboratoř. Ve 3. poschodí jsou opět standardní učebny, kabinety učitelů, nachází se zde však také odborná učebna IT, mikrobiologická laboratoř a čtenářská dílna. V této části budovy, v přízemí, se nachází hlavní vchod do školy s recepcí školy a školní kadeřnický salón pro praktickou výuku oboru Kadeřník i pro služby pro veřejnost. Ve 4. a 5. poschodí je zřízen domov mládeže, zde se nacházejí pokoje ubytovaných žáků a kabinety vychovatelů.

Budova C není jen spojovacím koridorem, ale jeho součástí je školní kuchyň, školní restaurace a také tzv. salónek, místnost určená zvláště pro komerční akce. Ve všech budovách jsou na všech podlažích toalety dámské i pánské.

K výuce na naší škole využíváme rovněž blízkého okolí, a to hlavně pro výuku TV a zájmových sportovních aktivit, a to hlavně obecní tělocvičnu, obecní sportoviště a obecní hřiště, které jsou od budovy školy vzdálené cca 500 m. V letních i zimních měsících je využíván také místní golfový park.

Za riziková místa lze především označit prostory šaten žáků – nemožnost permanentně sledovat pohyb a jednání žáků, stejně jako toalety na odlehlých částech ve 2. poschodí budovy B, kde je nižší počet žáků i vyučujících. Za rizikové bych rovněž vyhodnotila i blízké okolí školy – park.

Školní poradenské pracoviště

Ve školním roce 2025/2026 tvoří školní poradenské pracoviště výchovný poradce, školní metodik prevence a kariérový poradce. Školní poradenské pracoviště se řídí vyhláškou 72/2005 Sb. Jeho úkolem je zajišťovat žákům a jejich zákonným zástupcům pomoc ve vzdělávacích i výchovných záležitostech.

Výchovný poradce: Mgr. Marcela Niedermeierová
Email: niedermeierova@hssilherovice.cz

Metodik prevence: Mgr. Lucie Škapová
Email: skapova@hssilherovice.cz

Kariérový poradce: Mgr. Daniela Havránková
Email: havrankova@hssilherovice.cz

Úkoly a cíle metodika prevence

- Soustavně mapuje situaci ve škole, vede rozhovory s žáky, s třídními učiteli, s vedením školy, rodiči.
- Odborně pracuje s žáky vykazující poruchy chování a učení.
- Spolupracuje s okresním metodikem prevence.
- Spolupracuje s Policií ČR, MÚ, PPP, SPC, lékaři, krizovými centry a ostatními organizacemi.
- Řídí se programem proti šikanování a aktuálními vyhláškami a zákony.

Informace a kontakty

- Zveřejněné konzultační hodiny metodika prevence a výchovného poradce, všech pedagogických pracovníků včetně emailových adres na webových stránkách školy.
- Shromáždění dostupných informací o organizacích, institucích a odbornících působících v našem okrese.
- Dostupnost všech důležitých telefonních čísel.

Analýza výchozí situace ve škole a zhodnocení loňského školního roku

V loňském školním roce se řešily hlavně méně závažné přestupky proti školnímu řádu. Z rizikového chování řešil metodik prevence spolu s výchovným poradcem především sebepoškozování, problém užívání návykových látek, projevy šikany, kyberšikany, drobné krádeže a problémové vztahy ve třídě. Tyto situace byly řešeny ihned. Závažnější přestupek byl řešen jeden, a to podmíněným vyloučením žáka za sdílení videa s intimním obsahem mezi spolužáky. Pokračovali jsme v pravidelných třídnických hodinách, které se konaly jednou měsíčně nebo podle potřeb jednotlivých tříd. Tyto třídnické hodiny byly převážně zaměřeny na duševní hygienu a na udržení sociálního kontaktu mezi žáky.

Cíle MPP

Prioritou a zákonem danou povinností školy je vytváření a udržování bezpečného prostředí, ochrana žáků a jejich zdraví před veškerými rizikovými projevy chování. Škola respektuje identitu a individualitu každého jedince, odmítá násilí a zneužití moci v jakékoli podobě, přiznává riziko výskytu šikany a v případě jejího vyskytnutí ji bude všemi dostupnými prostředky řešit.

Hlavním cílem MPP je preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem chování, zabránit jejich vzniku, popřípadě snížit jejich následky. Pozornost bude věnována celé škále rizikových forem a projevů chování. Mezi možná nebezpečí, na která je preventivní program zaměřen, patří závislosti na návykových látkách, šikana, různé formy násilného chování, sebepoškozování a duševní hygiena. Pedagogické aktivity se zaměří také na výchovné problémy, jakou jsou poruchy chování, záškoláctví apod.

Stanovení cílů z časového hlediska

- Udržovat ve škole zdravé sociální klima
- Vést žáky k dodržování školního řádu, ale také k dodržování pravidel společenského chování a etických pravidel
- Vést žáky k ochraně zdraví a zdravému životnímu stylu
- Vést žáky k vzájemné toleranci, ohleduplnosti a spolupráci
- Vést žáky k odmítavému postoji k návykovým látkám
- Průběžně sledovat klima třídy
- Empaticky a citlivě jednat s žáky s problematickými vztahy nebo problematickými projevy chování

- Snížit počty zameškaných hodin a předcházet skrytému záškoláctví
- Zajistit pravidelné setkávání ředitelky školy se zástupci tříd, alespoň 2x za pololetí
- Práce s třídním kolektivem i mimo vyučování – výlety, zájezdy, exkurze
- Vedení třídnických hodin
- Zařazení problematiky rizikových forem chování do jednotlivých předmětů
- Vytipování jedinců s problematickými vztahy a práce s nimi
- Besedy, přednášky, exkurze
- Zapojení žáků do výzdoby školy, udržování pořádku ve škole i v jejím okolí
- Zapojení žáků do charitativních sbírek
- Projektové dny pro žáky
- Organizace neformálních setkání pedagogů mezi sebou

K dalším cílům řadíme:

- Předcházení užívání návykových látek nebo alespoň oddálit kontakt s návykovou látkou
- Předcházení šikaně a kyberšikaně
- Předcházení vzniku poruch příjmu potravy
- Podpora zdravého životního stylu žáků
- Informování o rizicích internetu a sociálních sítí
- Předcházení xenofobii

V tomto školním roce budou preventivní akce zaměřeny na mediální výchovu, moderní virtuální závislosti, prevence šikany a kyberšikany, poruchy příjmu potravy a duševní hygienu. V plánu budou také přednášky na téma trestní odpovědnost.

Nadále bude sledováno klima školy, tříd i jednotlivých žáků, bude prováděno dotazníkové šetření na rizikové chování.

Kompetence plynoucí ze stanovených cílů

- Žák dokáže dodržovat stanovená pravidla
- Žák dokáže pomáhat sobě i ostatním
- Žák má zdravé sebevědomí, dokáže říct ne
- Žák je veden k samostatnému rozhodování
- Žák se chová zodpovědně k vlastnímu životu i životním hodnotám
- Žák se aktivně zapojuje do školních aktivit

Dolní 356
747 15 Šilheřovice

tel.: +420 595 054 106
ID datové schránky: gm645sz
e-mail: sekretariat@hssilherovice.cz
web: www.hssilherovice.cz

Bankovní spojení: 66602821/0100
IČ: 48396214, DIČ: CZ48396214
zapsaná v obchodním rejstříku,
vedeném Krajským soudem
v Ostravě, v oddíle C, vložce 10125

Aktivity pro jednotlivé cílové skupiny

Třídní učitel:

- má vstřícný a empatický přístup k žákům
- jde žákům příkladem
- má pravidelný kontakt s žáky i celou třídou, zajímá se o ně
- pomáhá řešit osobní i školní problémy žáků
- pomáhá s organizací akcí školy a preventivních aktivit
- důsledně dbá na dodržování školního řádu
- pravidelně kontaktuje rodiče, či zákonné zástupce žáků
- zaznamenává rizikové chování žáků a zajistí včasnou intervenci
- komunikuje a informuje o rizikovém chování žáků metodika prevence nebo výchovného poradce

Ředitelka školy:

- vytváří podmínky pro realizaci prevence rizikového chování
- zodpovídá za vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování žáků
- zajišťuje spolupráci s rodiči
- zajišťuje pravidelné pracovní schůzky s pedagogy
- provádí příslušná opatření při výskytu rizikového chování

Školní metodik prevence:

- zpracovává minimální preventivní program školy pro daný školní rok a předkládá ho ředitelce ke schválení
- podílí se na organizaci adaptačního kurzu pro žáky 1. ročníku
- představí se žákům 1. ročníku a jejich zákonným zástupcům (také nově přijatým žákům v ostatních ročnících) a informuje je o preventivních programech školy
- stanoví konzultační hodiny v daném školním roce
- seznámí pedagogy s MPP a zapojí je do jeho realizace
- při řešení problematiky rizikového chování žáků spolupracuje s třídními učiteli a s vedením školy
- sleduje efektivitu jednotlivých preventivních aktivit
- organizuje dotazníková šetření mezi žáky školy

Dolní 356
747 15 Šilheřovice

tel.: +420 595 054 106
ID datové schránky: gm645sz
e-mail: sekretariat@hssilheřovice.cz
web: www.hssilheřovice.cz

Bankovní spojení: 66602821/0100
IČ: 48396214, DIČ: CZ48396214
zapsaná v obchodním rejstříku,
vedeném Krajským soudem
v Ostravě, v oddíle C, vložce 10125

Aktivity školy pro rodiče:

- třídní schůzky, individuální konzultace
- nástěnky, letáky, webové stránky
- dny otevřených dveří
- adventní setkání s rodiči
- zapojení rodičů do práce ve Školské radě
- seznámení s MPP
- jednání s rodiči, řešení výchovných a výukových problémů
- seznámení rodičů s postupem školy v případě krizové situace

Plán preventivních aktivit pro školní rok 2025 – 2026

Září

- evidence problémových studentů
- vytvoření nástěnky
- seznámit pedagogy s metodickými pokyny při řešení krizových situací
- třídnické hodiny pro žáky 1. ročníků
- adaptační kurzy pro žáky 1. ročníků zaměřené na seznámení se a vytvoření dobrých vztahů ve třídě

Říjen

- třídnické hodiny na budování vztahů ve třídách, řešení aktuálních problémů
- **Den duševního zdraví**
- **1. ročník – Rizika elektronické komunikace**
- **2. ročník – Mediální gramotnost**

Listopad

- Třídnické hodiny zaměřené na řešení aktuálních problémů, utužování vztahů ve třídě.
- **1. ročník – Nebezpečí sebepoškozování**
- **3. a 4. ročník – Prevence nádorů**

Prosinec

- Třídnické hodiny zaměřené na řešení aktuálních problémů
- Konzultace s výchovnou poradkyní, třídními učiteli, požadavky na změny
- Den otevřených dveří
- Školní vánoční turnaj
- Zapojení žáků do charitativní sbírky
- Dárcovství krve
- Filmová projekce - všechny ročníky

Leden

- Třídnické hodiny zaměřené na aktuální problémy
- **2. – 3. ročník – Chlast je droga**
- Pololetní přehled o rizikovém chování a negativních jevech

Únor

- Třídnické hodiny zaměřené na řešení aktuálních problémů
- Školní parlament
- **1. ročník – Bezpečné sexuální chování v dospívání**

Březen

- Třídnické hodiny zaměřené na řešení aktuálních problémů, utužování vztahů v kolektivu.
- **3. a 4. r. – Konsent – prevence sexuálního násilí**

Duben

- Třídnické hodiny zaměřené na řešení aktuálních problémů
- Zapojení žáků do akce Den Země, Uklidíme Česko
- Třídnické hodiny nebo hodiny OPZ, PsK – projekce filmu s tematikou rizikového chování
- **1. a 2. r. – Prevence kouření, vapování** – Krajská hygienická stanice

Květen

- Třídnické hodiny zaměřené na řešení aktuálních problémů
- **2. – 3. ročník - Prevence poruch příjmu potravy - Anabell**

Červen

- Závěrečná zpráva o plnění MPP ve školách a školských zařízeních
- Zhodnocení preventivní a výchovné činnosti

Všechny aktivity pro žáky se mohou měnit dle aktuální nabídky a času organizací a lektorů.

Příloha č. 2

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků

Charakteristika školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je z hlediska pedagogicko-psychologického a socio-pedagogického chápána jako selhávání nezletilého a zletilého v podmínkách školního edukačního programu nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, k učitelům a obecně ke škole.

Příčiny školní neúspěšnosti

Při identifikaci žáků ohrožených školním neúspěchem jsou sledovány následující oblasti:

- osobnost žáka (odolnost vůči zátěži, poruchy učení, chování, zdravotní stav žáka);
- nízká motivace ke vzdělávání;
- nedostatek možností pro identifikaci a rozvoj nadání/talentu žáka;
- dlouhodobá a opakovaná prospěchová neúspěšnost;
- nedůslednost ve školní přípravě;
- kázeňské přestupky;
- nemotivující rodinné zázemí, nedůsledné rodičovské vedení;
- sociokulturně znevýhodněné prostředí.

Základní podmínkou prevence školní úspěšnosti je pozitivní klima školy, důvěra žáků a rodičů k učitelům a aktivní přístup a zájem učitelů o žáky.

1. Primární prevence

Průběžné pozorování chování žáků a sledování jejich prospěchu. Monitorování žáků ohrožených školní neúspěšností, jejich začleňování do kolektivu, adaptace na nové prostředí (důraz kladen na první ročníky, žáky nacházející se v obtížných životních situacích apod.).

Preventivní aktivity:

- Práce třídního učitele se třídou (screening třídy, klima třídy)
- poskytování možnosti zažít úspěch
- poskytování popisné zpětné vazby
- poskytování podnětného prostředí
- získávání příkladů dobré praxe z předchozího vzdělávání žáků skrze rodiče i žák
- samotné spolupráce učitelů – vzájemné průběžné sdílení informací a vyhodnocování
- zjištěného spolupráce s rodiči – vzájemné sdílení informací týkající se žáků
- adaptační kurzy

2. Sekundární prevence

Je třeba přistoupit ke kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické **diagnostice žáka**, aby byly odhaleny konkrétní příčiny jeho selhávání ve škole. Je důležité, aby byla nastavena taková podpůrná opatření, která povedou k zastavení poklesu jejich výkonu a která povedou k návratu žáka mezi "školsky úspěšné žáky".

Na základě diagnostiky a potřeb žáka zvolíme individuální vhodná opatření:

Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, integrace žáka a vytvoření IVP. Výchovný poradce, třídní učitel zaeviduje doporučení PPP, SPC; dle doporučení vypracovaný IVP pro žáka se speciálními vzdělávacími potřebami do systému Bakalář a zároveň informuje vyučující o daném žákovi.

Plán pedagogické podpory

Je vypracován žákům, kterým vypršela platnost doporučení PPP, SPC. Slouží jako překlenovací období, než bude dodáno nové doporučení.

Individuální vzdělávací plán

Je určen pro žáky, kteří jsou v péči PPP, SPC. Na základě doporučení PPP, SPC je vypracován IVP. IVP vypracovává třídní učitel ve spolupráci s učiteli daných předmětů, učitelů OV.

Žáci s omezenými příležitostmi: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, přístup k internetu ve škole, práce s klimatem třídy a začleňování těchto dětí do majoritního kolektivu.

Žáci s vysokou absencí a žáci vykazující slabý prospěch jsou velmi často ohroženi školní neúspěšností. V průběhu prvního čtvrtletí třídní učitelé monitorují prospěch a školní docházku žáků. Po prvním čtvrtletí třídní učitelé (v pozici koordinátora) jednají s žákem vykazující školní neúspěšnost a s učiteli daného předmětu, odborného výcviku. Je vytvořeno Podpůrné opatření, kde žák písemně navrhne možnosti zlepšení dle svých možností.

Podstatou Podpůrného opatření je minimalizovat riziko školní neúspěšnosti. PO koordinuje třídní učitel. Daný žák ve spolupráci s učiteli daného předmětu, učitelem OV navrhne vlastní postup řešení. Učitel a žák si stanoví termíny doučování, doložení úkolů, přezkoušení apod. Bude vypracován zápis, stvrzený podpisem a stanovený termín další schůzky, kde proběhne zhodnocení naplnění PO. Pokud PO není naplněno, nedojde ke zlepšení prospěchu, docházky žáka, následuje další jednání, v případě nezletilého žáka se zákonným zástupcem.

Individuální konzultace žáka s výchovným poradcem (případně rodičů, žáka a VP).

Spolupráce učitelů teoretického a praktického vyučování s vychovateli DM. Předávání informací o prospěchu a chování žáků – pravidelná schůzka 1 x měsíčně.

Formy a metody práce:

- **zadávání pravidelných úkolů** vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu
- **možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole**, možnost doučování
- **užívání podpůrných aktivit** – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- **používání podpůrných pomůcek** při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- **individuální práce se žákem** v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce, při výkladu nového učiva
- **vedení písemných záznamů o průběhu podpory** – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu
- **domluva konzultační hodin**, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče/zákonné zástupce současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit
- **doučování** – Projekt NPI
- **Inovativní metody výuky** zaměřené na podporu žáka ohroženého školní neúspěšností, Šablony III

Příloha č. 3

Strategie předcházení šikany a dalším projevům rizikového chování

Program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. MŠMT- 22294/2013-1 a je součástí školního Preventivního programu. Je vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu.

1. Cíl programu

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Prioritou školy je předcházet výskytu šikanování u žáků školy (případně snížit výskyt šikany), zajistit dostatek informací a zvyšovat odolnost vůči tomuto jevu, zajistit poradenství a včasnou intervenci v případě výskytu šikany ve škole. Škola se zaměří na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky ve třídách i mezi žáky a učiteli, a to bez ohledu na to, zda zde k projevům šikany již došlo či ne.

2. Odpovědnost za plnění programu:

- na tvorbě i realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci
- jeho koordinace je v kompetenci ŠMP
- za realizaci je odpovědná ředitelka školy

3. Co je a co není šikana

Jeden nebo více žáků úmyslně a většinou opakovaně týrá a zotročuje spolužáka či spolužáky a používá k tomu agresi a manipulaci.

Základní formy:

- Přímá šikana, může mít podobu **fyzickou**: bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální násilí, **verbální** (vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy) nebo **neverbální** (urážlivá gesta a zvuky, zírání, ničení, schovávání nebo kradení věcí)
- Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení, poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit

fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení, ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

- **Kyberšikana**, neboli takzvaná elektronická šikana, může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je TikTok, YouTube, Facebook, Instagram, Snapchat apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních, pohoršujících nebo výhružných koláží s tváří žáka či učitele, odesílání a sdílení tzv. „nudes“, výhružné SMS nebo emaily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah. Kyberšikana bývá u dětí často doplňkem ke klasické přímé a nepřímé šikaně. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou. Tedy pokud probíhá klasická šikana (např. nadávky, ponižování), je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil).

Šikana je každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině
- je obvykle opakované, často dlouhodobé
- jeho záměrem je oběti ohrožit, ponížit či zastrašit
- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí

Nepřímé (varovné) znaky šikanování:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- o přestávkách vyhledává blízkost učitelů
- Má-li promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči
- Stává se uzavřeným
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené
- Mívá špinavý nebo poškozený oděv

- Postrádá nějaké své věci
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- Na těle má odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit

Přímé znaky šikanování:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívky, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní „legrací“ zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, z nich jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.
- Žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděností, omlouváním učitelům apod.

Šikana není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

4. Prevence šikany

Každý pedagog je odpovědný za vytvoření zdravého klimatu třídy.

Je povinen zejména:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky
- jednat s žáky jako s partnery
- udržovat ovzduší důvěry mezi žáky a pedagogy
- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nebýt lhostejný k projevům agresivity

Dolní 356
747 15 Šilheřovice

tel.: +420 595 054 106
ID datové schránky: gm645sz
e-mail: sekretariat@hssilheřovice.cz
web: www.hssilheřovice.cz

Bankovní spojení: 66602821/0100
IČ: 48396214, DIČ: CZ48396214
zapsaná v obchodním rejstříku,
vedeném Krajským soudem
v Ostravě, v oddíle C, vložce 10125

- informovat žáky i rodiče, na koho se obrátit při problémech- třídní učitel, výchovný poradce, vedení školy, linka důvěry...

Ředitelka školy:

- zajišťuje vzdělávání pracovníků v oblasti šikanování,
- zajistí, aby ve školním řádu byla jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení,
- zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole i při školních akcích,
- zajistí, aby žáci a pedagogové byli seznámeni s negativními důsledky šikany,
- spolupracuje se ŠMP a TU při řešení krizových situací.

Školní metodik prevence (ŠMP):

- koordinuje plán proti šikanování a následně s tímto programem seznámí všechny pedagogické pracovníky,
- spolupracuje s TU a vedením školy při řešení krizových situací,
- spolupracuje s okresním metodikem prevence, zdravotnickými zařízeními nebo psychology, Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí a mládeže
- podílí se na aktivitách v rámci prevence šikany

Třídní učitelé (TU):

- na začátku školního roku informují žáky i rodiče, na koho se obrátit při problémech ve škole (TU, ŠMP, výchovný poradce, vedení školy), ale i mimo školu,
- seznámí na začátku roku žáky i rodiče s programem proti šikaně (zápis v třídní knize, třídní schůzky),
- řeší okamžitě projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s výchovným poradcem a ŠMP),
- v průběhu školního roku diskutují se žáky o slušném chování i pozitivních mezilidských vztazích.

Rodiče:

- v případě podezření na šikanu týkající se nejen jejich dítěte, ale i ostatních spolužáků, informují TU nebo jiného pedagoga, ŠMP, VP nebo přímo vedení školy,
- spolupracují se školou při řešení problému,
- spolupracují s PPP či jinými odbornými pracovišti v případě problémů.

Aktivity školy v prevenci proti šikaně:

- adaptační kurzy pro žáky 1. ročníků
- práce učitelů, případně ŠMP a VP s třídním kolektivem,
- informační leták, doporučená literatura a kontaktní adresy na webových stránkách školy, na nástěnkách ŠMP a VP
- poradenské služby VP a ŠMP, pravidla chování ve Školním řádu

5. Co zahrnuje PPŠ

- a) **Preventivní aktivity:** preventivní programy, třídnické hodiny, náplň předmětu Občansko-právní základ
- b) **Postupy** školy v případě výskytu šikany:
 - V případě podezření na šikanování spolupracuje pedagog s ostatními pedagogy a školním poradenským pracovištěm, zajišťuje bezpečné prostředí pro případnou další činnost. Člen poradenského pracoviště postupuje ve shodě s krizovým plánem a příslušným metodickým pokynem MŠMT, tj. zahájí neprodleně zjišťování okolností případné šikany a informuje ředitele školy. V případě nutnosti jsou kontaktovány instituce pečující o bezpečí dětí a mládeže, popřípadě orgány činné v trestním řízení.
 - Vyšetřování prokázané šikany: scénář pro obyčejnou počáteční šikanu
- a) Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
- b) Rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili, a s oběťmi
- c) Nalezení vhodných svědků
- d) Individuální, eventuálně konfrontační, rozhovory se svědky
- e) Zajištění ochrany obětem
- f) Předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru (rozhovor s oběťmi, svědky a agresory – směřování k metodě usmíření, rozhovor s agresory – směřování k metodě vnějšího nátlaku)
- g) Realizace vhodné metody (metoda usmíření, metoda vnějšího nátlaku – výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)

- h) Třídnická hodiny
- i) Rozhovor s rodiči oběti
- j) Třídní schůzka
- k) Práce s celou třídou

Postup při řešení šikany nebo podezření na šikanu:

- informovat TU, také ŠMP a vedení školy, dohodnout další postup, je třeba postupovat velmi uvážlivě a citlivě, každý případ je jiný, dodržovat diskrétnost a důvěrnost informací, neřešit před celou třídou,
- zorientovat se v situaci, provést orientační šetření (ŠMP ve spolupráci s TU),
- zvážit, zda požádat o spolupráci okresního metodika prevence, zda provést, sociometrické testy, zda přivolat Policii ČR apod.,
- postupovat v souladu s Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 24 246/2008-6.

Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou) lze doporučit strategii v těchto krocích:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi - v soukromí, upozornit, že případ nebude řešen před celou třídou. (TU, ŠMP)
2. Nalezení vhodných svědků. (TU)
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky, nikoli však konfrontace obětí a agresorů. Zaměřit se na otázky Kdo je obětí a kdo agresorem, Kolik jich je, Kdo je iniciátorem, Kdo je aktivním účastníkem, Co, kdy a kde dělali agresori obětem, Jak dlouho to trvá, (TU, ŠMP).
4. Zajistit ochranu obětem. Znovu s nimi hovořit (velmi citlivě), pokud se lišila jejich výpověď od výpovědi svědků. Případně se spojit s rodiči oběti a požádat o pomoc a spolupráci. (TU, ŠMP)
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi - snažit se najít nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování. (TU, ŠMP, minimálně dva).
6. Svolat schůzku za účasti vedení školy, ŠMP, TU. Projednat, zda se jedná o šikanu a v jaké závažnosti, jaká opatření učinit vzhledem k oběti a agresorovi i třídě jako celku, rozhodnout, kdo bude jednat s rodiči obětí a agresorů.

7. Pozvat do školy rodiče agresorů (jsou-li nezletilí), seznámit je s navrženými opatřeními, požádat je o spolupráci, provést zápis. Je-li agresor zletilý, jednat přímo s ním.

8. Pozvat do školy rodiče oběti (nezletilé), ne však zároveň s rodiči agresora. Dohodnout další opatření a postup k nápravě situace. Provést zápis.

9. TU oznámí případné potrestání viníků ve třídě a dá najevo, že škola nebude shovívavá k podobným projevům chování a že bude vyžadovat plnění Školního řádu. Třídu nadále sleduje a konzultuje postup s ŠMP.

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídní lynčování, vyžaduje následující postup:

- **Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.**
- **Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.**
- **Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.**
- **Pokračující pomoc a podpora oběti.**
- **Nahlášení policii ČR**

6. Další opatření

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí, ...). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků - klinických psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina). Další práce se třídou je v kompetenci TU, ŠMP nebo VP, případně jiných odborníků. Je třeba si uvědomit, že naším cílem není potrestat viníky, ale především zajistit nápravu a zlepšení vztahů ve třídě.

Strategie předcházení dalším projevům rizikového chování

Školní strategie předcházení různým projevům rizikového chování vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j. 21291/2010-28.

Primární prevence rizikového chování u žáků se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, která směřují zejména k následujícím rizikovým projevům chování žáků:

1. Návykové látky
2. Alkohol
3. Školní šikanování
4. Vandalismus
5. Záškoláctví
6. Krádeže
7. Tabák
8. Netolismus
9. Sebeпоškozování

Všechny projevy rizikového chování má škola zpracované v krizovém plánu školy.

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti.

Aktivity školy jsou cíleně směřovány k prokazatelně efektivní specifické primární prevenci a eliminaci aktivit z oblasti neefektivní primární prevenci, k rozpoznání a zajištění pomoci včasné nebo krizové intervence.

Aktivity a programy specifické primární prevence jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování

c) indikovanou prevencí, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Efektivní primární prevence – kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy v menších skupinách, vytváření dobrého klimatu ve třídě a skupině, především programy pomáhající odolávat žákům sociálnímu tlaku zaměřené na zkvalitnění komunikace, osvojování a rozvoj sociálně emočních dovedností a kompetencí, konstruktivní zvládání konfliktů a zátěžových situací, odmítání legálních a nelegálních návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí a sebehodnocení, posilování odvahy, stanovování realistických cílů, zvládání úzkosti a stresu a podobně.

Uceleným programem prevence rizikového chování školy je Preventivní program školy vycházející z potřeb školy.

